

همایش کنکور تیر

ADABIAT-AHMADI
402-403

«او میداند که باید بجنگند.
با اینکه از جنگیدن خسته شده است.
اما چاره ای ندارد! این قصه باید پایان خوشی داشته باشد.»

قافیه

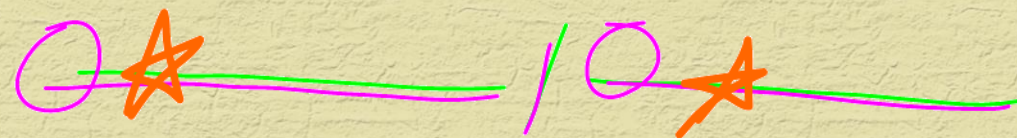
تعریف: واژه‌های هم‌آهنگ و غیر تکراری است که در پایان مصراع‌ها و ابیات می‌آید و حرف یا حروف آخر آنها مشترک است

چنان به روی تو آشفته‌ام، به بوی تو **هست**
که نیستم خبر از هر چه در دو عالم **هست**

ردیف

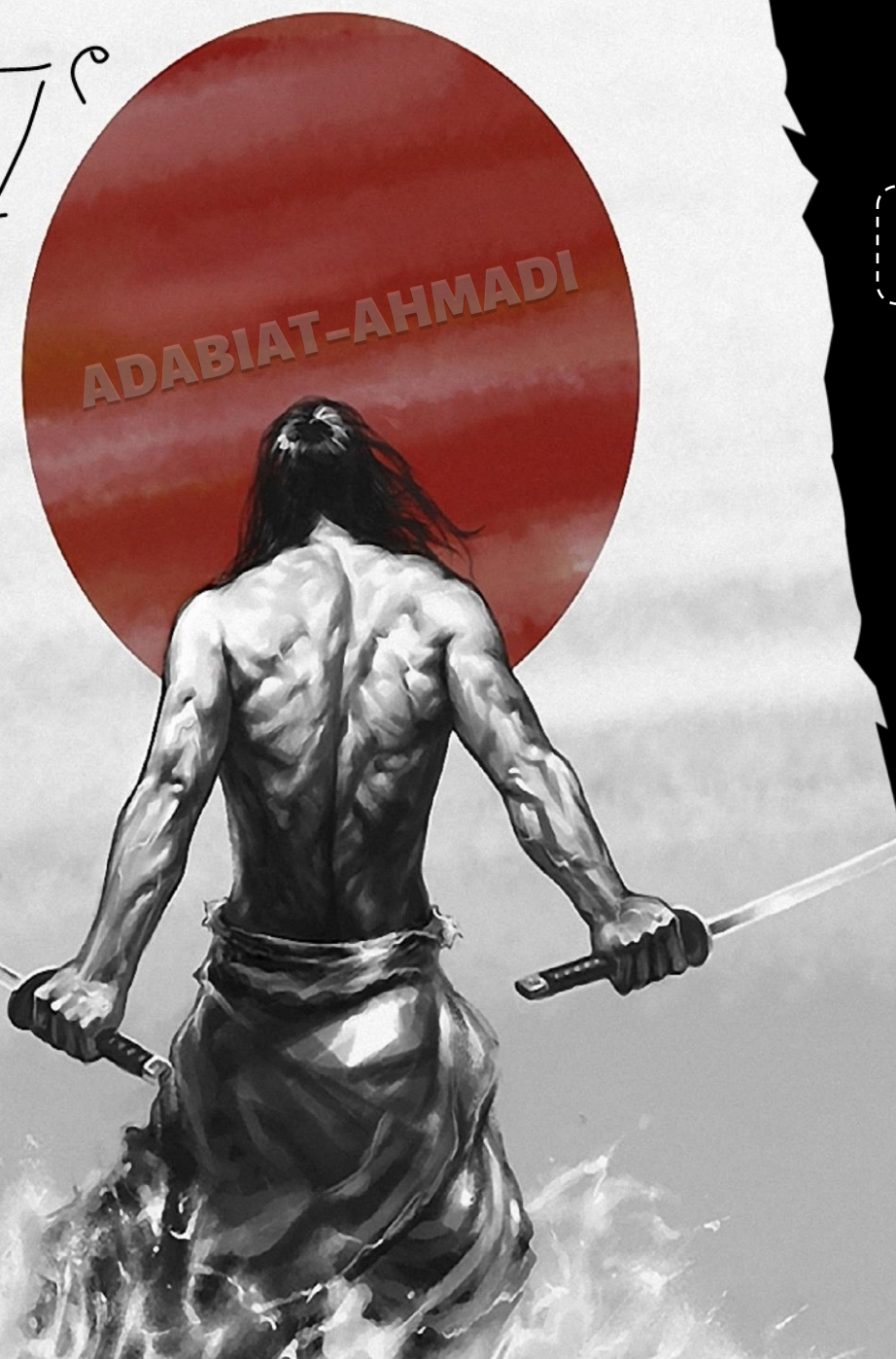
تعریف: کلمه یا کلماتی است که در پایان مصراع‌ها و ابیات و پس از واژه‌های قافیه عیناً تکرار می‌شود.

من ندانستم که عشق این **رنگ داشت**
کز جهان با جان من **آهنگ داشت**

ADABIAT-AHMADI

م ← ۱ ۱ ۱ ۱ ۱
۲ ←
۱
صی :

قواعد قافیه: حرا دل آرا

قاعده یک: واژه های قافیه به مصوت بلند (ا - و) ختم می شود.

مثال: ای چشم تو دلفریب و **جادو**

در چشم تو خیره چشم **آهو**

مثال: صبا به لطف بگو آن غزال **رعنا** را

که سر به گوه و بیابان تو داده ای **مارا**

قاعده دو: واژه های قافیه به (مصوت + صامت) یا (مصوت + صامت + صامت) ختم می شود.

مثال: کی شعر تر انگیزد خاطر که **حزین** باشد؟!

یک نکته از این معنی گفتیم و **همین** باشد

ن ← ۱ ۱ ۱ ۱ ۱

حروف الحاقی:

کتابم - کتابم ← اب م
↓
الحاقی

۱- ضمائر پیوسته شخصی: خدایش / رهایش (- ش الحاقی)

۲- شناسه ها: گفتم / رفتم (- م الحاقی)

۳- ی نکره: کتابی دیدم / سرابی دیدم (دیدم: ردیف - ی: الحاقی)

۴- صامت «ی» بعد از مصوت بلند (او، ا): خدای و سرای / سوی و جوی

۵- علامت های جمع: ها - ان - ات: پسران و دختران

۶- مصوت بلند (ی) و (ه) پایان کلمات: ساقی - پروانه

武士道

خدا - خدا

کی صندلی ← ل
۲

بی مصرف

عیوب قافیه: / عزیز - لایع

۱- حروف قافیه باید از نظر تلفظ و شکل نوشتار مشابه و همسان باشند

د / د
ز / ز

۲- در قاعده دو، مصوت کوتاه در هر دو واژه قافیه باید یکسان باشد

۳- در قاعده دو، اگر صامت که بعد از مصوت کوتاه می آید متفاوت باشد، قافیه

معیوب است
لِشْت - لِشْم

۴- اگر آخرین حرف مشترک در واژه های قافیه متفاوت باشد، قافیه معیوب است

۵- اگر واژه های قافیه به «ه» مثلا (لانه، گاشانه...) که به صورت مصوت کوتاه تلفظ می شود! ختم شده باشد، قافیه معیوب است.

۶- اگر واژه های قافیه به مصوت بلند (ی) ختم شود، قافیه غلط است.

۷- پسوند و پیشوند در صورتی که تکراری نباشند، در بیست به عنوان واژه های قافیه به کار می روند.

ADABIAT-AHMADI

خان + د / هم + ه

علی - مفتی

پیرها - درختها

تست

1. در کدام گزینه «ردیف» به کار رفته است؟

چگونه بگویم

(1) من قصه خویش را بدو چون گویم

(2) گدایی که بر خاطرش بند نیست

(3) اگر مراد تو ای دوست بی مرادی ماست

(4) بس که مستان را به قدر می کشی ها آبروست

منتهی گوی مرا

ترک است و به چوگان بزند چون گویم

به از پادشاهی که خرسند نیست

مراد خویش دگر باره من نخواهم خواست

می زند پهلوی به گردن هر که بر دوشش سبوست

وجود ندارد

وجود ندارد

جانکته‌ای

دو مافین

تفاوت معنایی ✓

است / نیست

تفاوت معنایی X

ADABIAT-AHMADI

تست

2. قافیه کدام بیت طبق قاعده یک ساخته شده؟

- (1) مبادا دولت دنیا نصیب بدگهر گردد
- (2) وقت آن آمد که ما آن ماه را مهمان کنیم
- (3) چون قصه زلف تو دراز است چه گویم؟
- (4) دل مپرسید چرا سوخته یا می سوزد

ان

- (2) که تیغ از آبداری تشنه خون بیشتر گردد
- (3) پیش او شکرانه جان خویش را قربان کنیم
- (4) چون شیوه چشمت همه ناز است چه گویم؟
- (1) هرچه شد باب وفا سوخته یا می سوزد

جانکته‌ای

حرف ردی:

حرفین حرف میند

ن: ک
ز: ر
ا: گ
ا: ز

تثنی

ADABIAT-AHMADI

3. قاعده ساخت قافیه در مقابل کدام بیت، نادرست است؟

نکو رو + بان
گلرو - بان

- (1) آن را که جای نیست همه شهر جای اوست — درویش هر کجا که شب آید سرای اوست (قاعده 1)
- (2) خطت که درد و داغ تو نو می کند مرا — جان در بلای عشق گرو می کند مرا (قاعده 2)
- (3) در من این هست که صبرم ز نکو رویان نیست از گل و لاله گریز است و ز گل رویان نیست (قاعده 2)
- (4) می خواه و گل افشان کن از دهر چه می جویم؟ این گفت سحرگه گل بلبل تو چه می گوئی؟ (قاعده 1)

شما

بعد از بن مضارع هر چه می خوا

آه — الحاق است

جانکته ای

و

صورت مریب — و

قاعده ۲

نو ← ن + و + ن
گرو ← گ + و + ر + و

4. در تمامی ابیات به استثنای.... تعداد حروف اصلی و حروف الحاقی درواژه های قافیه یکسان است.

اصلي	الحاقی
و	ی
س	م
ز	بم
اک	تر

عینک ما چون حباب از کاسه زانوی ما **ست**
 قلقل به لب شیشه شکستن جرس **شد**
 وه که گر پرده برافتد چه شورانگیزیم
 دل به روی تو ز روی تو طبرناک **تراست**

(1) صیغل آینه ما گوشه ابروی ما **ست**
 (2) دل شهره تسلیم ضبط نفس **شد**
 (3) تو پس پرده و ما خون جگر می ریزیم
 (4) ای که از سرو روان قد تو چالاک **تراست**

همیشه به مهر شروع می شود.

جانکته ای
 حروف اصلی ← (۱) حذف الحاقی
 (۲) آخرین مصوت به

تست

حروف الحاقی

5. در کدام بیت، قافیه بر اساس قاعده 1 و تبصره سروده شده است؟

قاعده ۲

تأمل کنش در عقوبت بسی **ی: الحاقی / ی: اصلی**

برازنده تخت کیخسروی **ی: الحاقی / و: اصلی**

جز نیاز و آه یعقوبی مکن **ب: اصلی / ی: الحاقی**
پل و خانی و خان و مهمانسرای

(1) ~~چو خشم آیدت بر گناه کسی~~

(2) ~~جهان را سپهدار و شاه نوی~~

(3) ~~پیش یوسف نازش و خوبی مکن~~

(4) **نمرد آن که ماند از پسِ وی به جای**

الحاقی / اصلی: ۱
جانکته‌ای

حرف اصلی: ۱- **صوت**

۲- **صوت** + **صامت** ← بار اول - ایران ←

۳- **صوت** + **صامت** + **صامت** : **صامت** ← **صامت**

ACBIAT-ANIMAL

تحت

پاک از آرزو حرص و بخل و کینه ها
رد بابست او و بر لا می تند
که بدان مرده تو زنده می کنی
درمان نکردند مسکین غریبان

2) هر که برد را و من و ما می زند

(3) گفت ای همراه آن نام سنی

(4) چندان که گفتم غم با طیبیان

طیب + ان / غریب + ان

① تفاوت حروف اصلی در بی معیوت کو ۵۷

(۲) حروف الف و آ د ت ث ب ج هـ

X

تست

7. قافیه در کدام بیت درست است؟

ل + ی

1) هر جا که بنگری رخ او در تجلی است

2) دوست شو وز روی ناخوش شو بری

3) در هر محله نیم زبانی و لهجه ای

4) جمله عالم را نشان داده به صبر

یل + ی

مجنون اگر شوی همه آفاق لیلی است

تا ز خمر زهر هم شکر خوری

یک سو غریو شادی و ی سوی ضجای

زان که صبر آمد چراغ و نور صدر

هج - یج

د - ر

بر

جانکته ای

ی + ی

ی + ی

تست

8. قافیه کدام بیت نادرست است؟

غم - فارغم - (غم) - 2

غم (ها) - رها - 1

(1) یار بد، مار است هین بگریز از او

(2) بر سر آنم که گرز دست برآید

(3) برآمد دود بی صبری ز جاناش

(4) نصیحت میکندم دوستانم

تا نریزد بر تو زهر، آن زشت خو

دست به کاری زخم که غصه سرآید

بیارید آب حسرت بر رخانش

ملامت میکندم دشمنانم

دوست - دشمن -

جانگتهای

اگر دیب فرز الطاف

بود ده عز دیر نیر (مثل نرنه ۳) شرف الطاف

که عذوق کما قوت

جان - رحان

ADABIAT-AHMADI

تثنية

ان: حرف الفقه

صفت فاعلی ساز

9. با توجه به بیت های زیر، توضیحات مقابل همه گزینه ها درست است، به جز:

بن مضارع + (ان)

تن چون برفش اندر برف تازان (حرف روی: ز)

تا شوی با روح صالح خواجه تاش (ذوقافیتین)

تن سیمینت گشته خاک پایم (قاعده 1)

با این همه صبرم هست وز روی تو نتوانم (قافیه درونی)

(1) سمن بر ویس چون سروی گرازان

(2) ناقه جسم ولی را بنده باش

(3) کنون این روز را میدید بایم

(4) دستی ز غمت بردل پایی زی آت در گل

جانکته ای

_____ 6 _____ / _____ 6 _____

پاسخ نامه

۱. پاسخ گزینه ۴

در این گزینه ردیف : «ست» مخفف است /

واژه های قافیه : آبرو - سبو

بررسی سایر گزینه ها:

گزینه ۱) « چون گویم» در مصرع اول در معنی :

«چگونه بگویم» است و در مصرع دوم

به معنی : «مانند گوی مرا»

گزینه ۲) بیت ذوقافیتین است و «

نیست»

جناس همسان دارد.

گزینه ۳) در « ماست » ست مخفف «

است»

می باشد و با «خواست» قافیه می

سازد ،

بنابر این ردیف نداریم .

۲. پاسخ گزینه ۴

ردیف : سوخته یا می سوزد / واژه های قافیه :

چرا - وفا (قاعده یک)

بررسی سایر گزینه ها:

گزینه ۱) ردیف : گردد / واژه های قافیه :

بد گهر - بیشتر

گزینه ۲) ردیف : کنیم / واژه های قافیه :

مهمان - قربان

گزینه ۳) ردیف : است چه گویم /

واژه های قافیه : دراز - ناز

۳. پاسخ گزینه ۳

ردیف : نیست

واژه های قافیه : نکورویان - گلرویان

حروف اصلی : مصوت « و »

بررسی سایر گزینه ها:

گزینه ۱) ردیف : اوست / واژه های قافیه :

جای - سرای (قاعده ۱)

گزینه ۲) ردیف : می کند مرا / واژه های

قافیه : نو - گرو (قاعده ۲)

گزینه ۴) واژه های قافیه : می جویی -

می گویی (قاعده ۱)

۴. پاسخ گزینه ۴

واژه های قافیه : چالاک تر . طربناک تر /
تر « الحاقی / قاعده 2 / حروف اصلی
قافیه 2 حرف و الحاقی 1 حرف

بررسی سایر گزینه ها:

گزینه ۱) واژه های قافیه : ابروی . زانوی /
قاعده 1 / حرف الحاقی « ی » / حروف
الحاقی و قافیه هرکدام یک حرف است
گزینه ۲) واژه های قافیه : نفسم . جرسم /
قاعده 2 / حروف الحاقی و قافیه هرکدام
دو حرف است

گزینه ۳) واژه های قافیه : می ریزیم .
انگیزیم قاعده 2 / حروف الحاقی : یم /
حروف الحاقی و قافیه هرکدام دو حرف
است

۵. پاسخ گزینه ۴

واژه های قافیه « جای » و « مهمان سرای »
/ حروف قافیه « ا : » طبق قاعده یک « ی »
الحاقی : طبق تبصره یک

بررسی سایر گزینه ها:

گزینه ۱) واژه های قافیه « کسی » و
« بسی » حروف قافیه « - سی » /
« - س » اصلی : طبق قاعده 2 /
« ی : » الحاقی
گزینه ۲) واژه های قافیه « ئو » و
« کیخسرو » / حرف قافیه « - و : » طبق
قاعده 2 / « ی : » الحاقی
گزینه ۳) واژه های قافیه « خوبی » و
« یعقوبی » / حروف قافیه « - وب » طبق
قاعده 2 / « ی : » الحاقی

۶. پاسخ گزینه ۴

کلمات طیبیان و غریبان قافیه هستند .
« ان » الحاقی است . « یب » نیز حروف
اصلی قافیه می باشد و حرف روی ، آخرین
حرف مشترک حروف اصلی قافیه است

بررسی سایر گزینه ها:

گزینه ۱) « ن » حرف روی - « ه ها » الحاقی
گزینه ۲) « ن » حرف روی - « د » الحاقی
گزینه ۳) « ن » حرف روی - « ی » الحاقی

۷. پاسخ گزینه ۲

واژه های قافیه : بَری-خوری / ی الحاقی
/ مصوت کوتاه متفاوت است اما به
دلیل الحاق شدن ی قافیه درست است !

بررسی سایر گزینه ها:

گزینه ۱) واژه های قافیه : تجلی-لیلی
(- ل ل ی) (- ی ل ی) / قافیه غلط است.

گزینه ۳) واژه های قافیه : لهجه ای -
ضجه ای / (- هج) (- جج) قافیه
نادرست است.

گزینه ۴) واژه های قافیه : صبر - صدر
(- بر . - در) قافیه نادرست است.

۸. پاسخ گزینه ۴

واژه های قافیه «دوستانم» و «دشمنانم»
حروف مشترک در دو واژه «ان + م»
پسوند جمع و ضمیر متصل جزء حروف
الحاقی هستند. قافیه معیوب است

بررسی سایر گزینه ها:

گزینه ۱) «او» و «زشتخو» واژه های قافیه.
مصوت بلند «و» به تنهایی حرف قافیه
شده است. قاعده ۱

گزینه ۲) «بر» و «سر» واژه های قافیه.

حروف قافیه «ر» طبق قاعده ۲.

گزینه ۳) «جانش» و «رخانش» واژه های
قافیه. حروف قافیه (انش) «ان» اصلی، «-
ش» الحاقی. «ان» در جانش جزء خود
کلمه است. «ان» در رخانش پسوند
جمع است. قافیه صحیح است

۹. پاسخ گزینه ۲

واژه های قافیه : باش . خواجه تاش /
حروف اصلی : اش
(خواجه تاش یک واژه است نه جدا)

بررسی سایر گزینه ها:

گزینه ۱) «گرازان» و «تازان» واژه های
قافیه. «از ان» حروف قافیه. «از» اصلی،
«ان» پسوند تکراری صفت فاعلی (حالیه)
الحاقی. حرف روی: ز
گزینه ۳) «بایم» و «پایم» واژه های قافیه
«ایم» حروف قافیه «ا» اصلی، «ی» و
«م» الحاقی - قاعده ۱.

گزینه ۴) «دل» و «گل» قافیه های درونی

مثل نور در تاریکی

به **درخت** نگاه کن، قبل از اینکه شاخه هایش
زیبایی نور را لمس کند
ریشه هایش تاریکی را لمس کرده
گاه برای رسیدن به نور
باید از تاریکی ها گذر کرد. 🌱💜

『 ادبیات احمدی - کنکور 403 』

ADABIAT-AHMADI